

πού βγαίνει από τὰ πράματα, από τὴν ἱστορία, από τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν τέχνη, ἕνας ἕνας, σιγά σιγά κρυφά, λυγίζονται, κουνιούνται καὶ σὺν τῷ χρόνῳ. Μία θέση πὺν τοὺς περιμένει, μιὰ κοινωνικὴ ἐπιτυχία, ἕνα ἀνέδασμα ψηλότερα τοὺς θαμπώνει, τοὺς λωλαίνει καὶ τοὺς φέρνει στὸ σημεῖο ν' ἀποκηρύχουν με «ἔμεσο» τρόπο τίς ἰδέες τοὺς. Αὐτοὶ δὲν εἶναι τῶν ἄκρων, λένε. Βεβαίως ποῖός δὲν ἀναγνωρίζει πὺς πολλὰ πράματα κακῶς ἔχουν. Νὰ διορθωθοῦν σιγά σιγά, με τρόπο, με πολιτικὴ! Ἡ τέτοια τοὺς σκέψη τοὺς κάνει νὰ πιστεύουν γιὰ σωστὰ τὰ διάφορα καμώματά τοὺς, τίς ὑποχώρησεις, τίς ἀποκήρυξεις, καὶ τοὺς φέρνει μουνόχους πὺς στὸ δρόμο τοῦ σιδηροδρόμου. Ἐτσι ἀναγκαστικὰ γίνονται ἴδιοι τοὺς οἱ ἐπιτήδαιοι, πὺν νοιώθουν τὴν κουταμάρα τοῦ κοσμάκη, πὺν φανερώνονται στὴν κοινωνία σὰν ἄντρες με νέες ἰδέες, ἀόριστοι πάντα καὶ ἀσυστήματοι γιὰ τὸ φόβο τῶν Ἰουδαίων, κοιτάζουμε νὰ περάσουμε γιὰ ἥρωες, φέρνοντας τίς πράξεις πὺν ἀποδείχνουμε ἴσια ἴσια τὴ δειλία, τὸ φόβο καὶ τὴν τρομάρα τοὺς, γιὰ παραδείγματα γενναιοφυχίας καὶ θυσίας στὸ Ἰδανικὸ τοὺς! Ἐνα φύσημα φτάνει, μιὰ ὑπόσχεση, ἕνα δόλωμα γιὰ ν' ἀπαρνηθοῦν ὅλα τοὺς.

Με τέτοιους χαρακτήρες, με τέτοιους ἀγωνιστάδες, ἔρχεται σήμερα νὰ παλέψῃ ὁ Δημοτικισμὸς τὴν τύφλα τῆς προγονολατρίας καὶ τοῦ σιδηροδρόμου.

Ἐνας ὑπουργὸς κηρύχνει τὴν ἐγκατάλειψη καὶ τὴν ὑποχώρηση γιὰ φυσικὴ ἀρχὴ στὸ δημόσιο βίωμα, δίχως νὰ κἀν καμιά ἐντύπωση σὲ Βουλὴ καὶ σὲ Τύπο. Φαινόμενα θλιβερότατα γιὰ τὴν κοινωνία μας, γιὰ τὸ Κράτος, γιὰ τὸ ἔθνος, γιὰ τὴ Φυλὴ. Μιὰ φωνὴ διαμαρτυρίας ἄς ἀκουστῇ ἀπὸ τίς στήλες τοῦ «Νουμά» πὺν μέσα στὸν ὠκεανὸ τῆς ἀνελικρινείας καὶ τῶν ψεύτικων χαρακτήρων, τῆς μιχτῆς πολιτικῆς καὶ τῆς μισης γλώσσας, ἀντιπροσωπεύει μόνος τὸν ἴσιο δρόμο, σύμφωνα με τὰ παραδείγματα τοῦ μεγάλου Δασκάλου του, πὺν οἱ κάθε λογῆς στενοκέφαλοι ἀναμορφωτάδες τοῦ σήμερα, εἶναι ἀδύνατο νὰ νοιώσουν τὴ σημασία πὺν ἔχει τὸ πλάτος τῆς διδασκαλίας του, ἔπως ξεπήδησε ἀπὸ τὸ μεγαλήγορο «Ταξίδι» καὶ ἑξαπλώθηκε σὲ ὅλο τὸ ἔργο τῆς ζωῆς του.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

Ὁ λαὸς μας ἀνόητος δὲν εἶναι. Κόφτει καὶ κόφτει ὁ νοῦς του. Ἄμα τοῦ δείξης τὸ καλὸ, θὰ τὰγαπήσῃ, δὲ γίνεται. Λοιπὸν εἰμὶς νὰ τοῦ δώσουμε βιβλία, ἔργα νὰ τοῦ δώσουμε μεῖς, πὺν νὰ διῇ, πὺν νὰ καταλάβῃ τί ἀξίζει, καὶ ἔτσι νὰ μὴν τρέχουν νὰ παίρνουν ἢ νὰ κλέβουν ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ κεῖ, ἔθνος νὰ φανοῦν ἀληθινὸ, νὰ ξεπεράσουν τὰ ἄλλα τὰ ἔθνη.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΜΕΡΕΣ ΣΤΟ ΜΟΡΙΑ. - ΜΟΡΙΑΒΙΕΣ ΑΠΟ Ε' Α ΤΑΞΙΔΙ. (*)

ΣΤΟ ΤΡΑΙΝΟ

Μέσα στὸ τραῖνο ἀλλάξαμε γνώμη. Ἀντὶ στὸν Πύργο, νὰ τραβήξουμε ἴσια στὴν Ὀλυμπία. Ξεκουραζόμαστε τὴ νύχτα καὶ τὴν ἄλλη μέρα, τὸ δειλινὸ, πηγαίνουμε στὸν Πύργο. Ὁ ἑδηγὸς τοῦ τραίνου μᾶς τὸ σιδηροδρόμο καὶ τὸν ἀκούσαμε.

Πέντε περίπου ὥρες ταξίδι ἀπὸ τὴν Πάτρα στὴν Ὀλυμπία καὶ οὔτε τίς κατάλαβα. Σὰ νερὸ κολήσανε. Μιλοῦσε ὁ κ. Πάλλης, καὶ μιλοῦσε γιὰ χίλια δυὸ πράματα. Ἐδειχνε πὺς ἤθελε νὰ μοῦ πει πολλά. Πληροφορίες νὰ μοῦ ζητήσῃ, σιδηροδρόμο νὰ μοῦ δώσῃ, νὰ συζητήσῃ μαζί μου γιὰ λογῆς ζητήματα πολιτικά, κοινωνικά, φιλολογικά, γιὰ ἑτι ζήτημα μᾶς συγκίνησε καὶ θὰ μᾶς συγκινεῖ. Ἡ κουβέντα τοῦ σοβαρῆ, γιομάτη, καλοδεμένη. Λέξη περιττὴ καμιά. Ὅπως καὶ στὰ ἔργα του. Τίς πολὺλογες κουβέντες τίς λέει *ρητορείες*. «Πάλι τίς ρητορείες ἀρχίνῃς», εἶναι φράση πὺν τὴ συχνοῦται Ἡ φράση τοῦ καθάρια δημοτικῆ. Ὅχι σὰν καὶ μᾶς πὺν ζοῦμε δῶ καὶ μὴν ἔχουμε σὰν παλαιοὺς λέξεις καθαρευουσιάνικες καὶ ξένες. Τὸ παρατήρησα καὶ σ' ἄλλους, μὰ περισσότερο στὸν κ. Πάλλη. Οἱ δικοὶ μας πὺν ζοῦνε δῶ, καὶ μάλιστα σὲ μεγάλα εὐρωπαϊκὰ κέντρα, μιλάνε πὺν ρωμαϊκά ἀπὸ μᾶς. Δὲν μπασταδεύουν τὴν κουβέντα τοὺς.

Ἡ κουβέντα τοῦ σοφῆ, σοβαρῆ μὰ καὶ εὐχάριστη. Ὅχι μονότονη. Κάθε ἄλλο. Διανοητικὴ. Ὅπως δὲν τοῦ ἀρέσουν τὰ μακριά, ἔτσι δὲν τοῦ ἀρέσουν καὶ οἱ μακριὰς οἱ κουβέντες. Ἡ μανία του τὸ σύντομο, τὸ ζουμερὸ, τὸ ἐπιγραμματικὸ. Κάθε θέμα τὸ ἀγγίζει θαρρεῖς μ' ἐπιγραμματικὴ συντομία καὶ δύναμη. Με δυὸ λόγια μπαίνει στὴν οὐσία του καὶ μ' ἄλλα δυὸ λόγια φτάνει στὸ συμπέρασμά του. Νά, καὶ παράδειγμα. Μιλούσαμε γιὰ τοὺς μιχτούς, γιὰ τοὺς μισόγλωσσους. Ψυχαιστής ἐγὼ ἴσαμε τὸ μέδουλι, ὑποστήριξα πὺς βλάπτουν τὸν ἀγῶνα, πὺς τὸν κωλώνουν, πὺς δημιουργοῦν ἀθρώπους ἀχαρακτήριστους, ἀκαμάτηδες, ἀνελικρινεῖς. Πρέπει νὰν τοὺς χτυπήσουμε, τοῦ εἶπα.

— Καλύτερα, μοῦ παρατήρησε, νὰν τοὺς ἔχουμε μαζί μας. Πολεμᾶνε καὶ αὐτοὶ τὸν ὀχτρὸ τὸν κοινὸ.

(*) Κοίταξε περασμένο φύλλο τοῦ «Νουμά».